

การศึกษาความต้องการการได้รับการดูแลและคุณภาพชีวิต ของนักศึกษาพยาบาลในจังหวัดนครราชสีมา

A Study of Care Needs and Quality of Life among Nursing Students in Nakhon Ratchasima Province

ณัฐวิโรจน์ ชูดำ¹ สุริสาฐ์ พานทองชัย*² ศศิณาภรณ์ โลहितไทย² จินตนา เหลลาฉลาด³

Natthawiroot Choodum¹ Surisa Panthongchai^{2*} Sasinaporn Lohitthai² Jintana Lhaowchalad³

¹คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย 10520

¹School of Nursing, King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang, Bangkok, Thailand 10520

²คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จันทบุรี ประเทศไทย 22000

²Faculty of Nursing, Rambhai Barni Rajabhat University, Chanthaburi, Thailand 22000

³คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา ประเทศไทย 30000

³Faculty of Nursing, Boromarajonani College of Nursing, Nakhon Ratchasima, Thailand 30000

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับความต้องการการได้รับการดูแลและคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาลในจังหวัดนครราชสีมา (2) เปรียบเทียบความแตกต่างตามเพศ อายุ และชั้นปี (3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการการได้รับการดูแลกับคุณภาพชีวิต และ (4) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับความต้องการการดูแลของนักศึกษา กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักศึกษาพยาบาลระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1-3 จำนวน 213 คน จากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ได้จากการสุ่มแบบชั้นภูมิ เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ความต้องการการได้รับการดูแล คุณภาพชีวิต และคำถามปลายเปิด ข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา t-test, ANOVA, Mann-Whitney U, Kruskal-Wallis และ Spearman's rank correlation ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์ด้วย Content Analysis

ผลการวิจัยพบว่าคุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$ = 3.47) ขณะที่ความต้องการการได้รับการดูแลอยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X}$ = 2.51) ครอบคลุมด้านการเรียน พฤติกรรม อารมณ์ และสิ่งแวดล้อม ประเด็นสำคัญได้แก่ ความกังวลด้านการเรียน การจัดการความเครียด และค่าใช้จ่ายทางการศึกษา เพศและอายุไม่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญ แต่ชั้นปีมีผลต่อคุณภาพชีวิต โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าชั้นปีที่ 2 และ 3 ความต้องการการดูแลไม่แตกต่างกันและไม่สัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต ข้อมูลเชิงคุณภาพสนับสนุนผลเชิงปริมาณ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นความจำเป็นในการพัฒนามาตรการสนับสนุนด้านการเรียน การจัดการความเครียด และความช่วยเหลือทางการเงิน เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของนักศึกษาพยาบาล

คำสำคัญ: นักศึกษาพยาบาล, คุณภาพชีวิต, ความต้องการได้รับการดูแล

Abstract

This mixed methods study aimed to (1) examine care needs and quality of life among nursing students in Nakhon Ratchasima Province, (2) compare these factors by gender, age, and year of study, (3) investigate their relationship, and (4) analyze qualitative insights regarding students' care needs. The sample included 213 undergraduate nursing students (years 1–3) from Nakhon Ratchasima Rajabhat University, selected via stratified random sampling. Data were collected using demographic, care needs, and quality of life questionnaires, along with open-ended questions. Quantitative data were analyzed using descriptive statistics, t-test, ANOVA, Mann-Whitney U, Kruskal-Wallis, and Spearman's rank correlation. Qualitative data were analyzed via content analysis.

Results showed that overall quality of life was high ($\bar{X}$ = 3.47), while care needs were low ($\bar{X}$ = 2.51), covering academic, behavioral, emotional, and environmental aspects. Major concerns included academic workload, stress, and educational expenses. Gender and age did not significantly affect outcomes, but first-year students reported higher quality of life than second- and third-year students. Care needs did not differ significantly between groups and were not correlated with quality of life. Qualitative findings supported the quantitative results.

These findings suggest the need for targeted interventions, including academic support, stress management, and financial assistance, to enhance nursing students' well-being and overall quality of life.

Keywords: Nursing students, Quality of life, Care needs

บทนำ

ในโลกปัจจุบันที่ขับเคลื่อนด้วยการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เทคโนโลยี และเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว นักศึกษาพยาบาลต้องเผชิญกับความท้าทายที่ซับซ้อน ทั้งด้านการเรียนรู้ การฝึกปฏิบัติทางคลินิก และความคาดหวังจากครอบครัว สังคม และสถาบัน โดยเฉพาะในช่วงเปลี่ยนผ่านจากมัธยมศึกษาสู่มหาวิทยาลัย ซึ่งส่งผลต่อพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ และจิตสังคม^{1,2} คุณภาพชีวิต (Quality of Life : QOL) เป็นดัชนีชี้วัดสำคัญที่สะท้อนการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข สมดุล และมีความหมาย ครอบคลุม 4 มิติหลัก ได้แก่ ภาย จิตใจ สังคม และสิ่งแวดล้อม³ ตามแนวคิดขององค์การอนามัยโลก ระบุว่านักศึกษาพยาบาลมีแนวโน้มเผชิญความเครียด วิตกกังวล ภาวะหมดไฟ และความเหนื่อยล้าทางอารมณ์สูงกว่านักศึกษาสาขาอื่น เนื่องจากลักษณะหลักสูตรที่เข้มข้นทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ⁴ ขณะเดียวกัน ความต้องการการได้รับการดูแล (Care Needs) ของนักศึกษา ถือเป็นตัวชี้วัดระดับการช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เช่น วิชาการ สุขภาพจิต ความมั่นคงทางสังคม และสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การประเมินความต้องการ

เหล่านี้จึงมีบทบาทสำคัญในการออกแบบระบบสนับสนุนที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ⁵ อย่างไรก็ตาม งานวิจัยในประเทศไทยที่ศึกษาคุณภาพชีวิตควบคู่กับความต้องการการดูแลในกลุ่มนักศึกษาพยาบาลในการศึกษาเชิงลึกและรอบด้านของปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตและความต้องการการดูแล รวมถึงความแตกต่างตามเพศ อายุ และสภาพแวดล้อมทางการศึกษา โดยเฉพาะในบริบทภูมิภาค เช่น จังหวัดนครราชสีมา ยังคงค่อนข้างจำกัด ทั้งที่พื้นที่นี้มีบริบททางเศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรที่แตกต่างจากสถาบันการศึกษาในเขตเมือง จากช่องว่างดังกล่าว งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตและความต้องการการได้รับการดูแลของนักศึกษาพยาบาลในจังหวัดนครราชสีมา

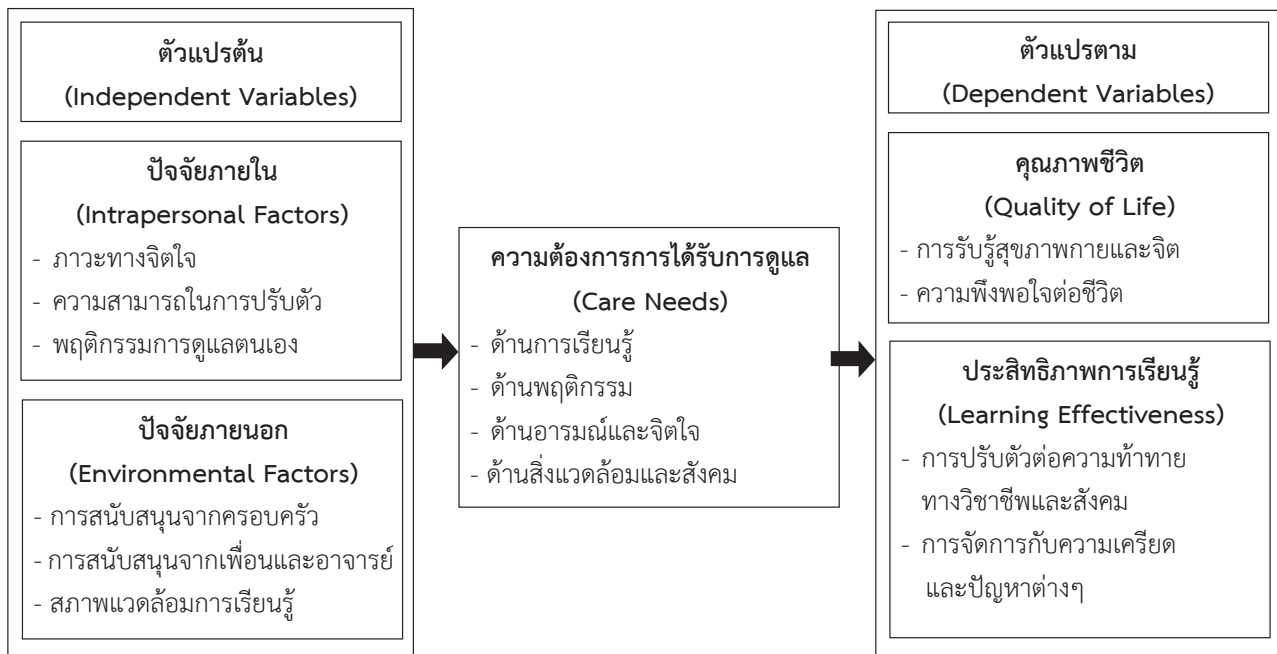
ผลการศึกษาคาดว่าจะมีส่วนช่วยในการกำหนดแนวทางส่งเสริมสุขภาพขององค์กรรวมของนักศึกษาพยาบาล พัฒนานโยบายที่เหมาะสมกับบริบทเฉพาะถิ่น และเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบการศึกษาพยาบาลไทย ในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพทั้งด้านวิชาการและสุขภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับความต้องการการได้รับการดูแลและคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาลในจังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความต้องการการได้รับการดูแลและคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาลที่มีความแตกต่างด้านเพศ อายุ และระดับชั้นปี
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการการได้รับการดูแลกับคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล
4. เพื่อวิเคราะห์ความต้องการการได้รับการดูแลในด้านต่าง ๆ และสังเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพของนักศึกษาพยาบาล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดของการวิจัยนี้พัฒนาจาก WHOQOL และทฤษฎีส่งเสริมสุขภาพของ Pender มุ่งเน้นปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตนักศึกษา⁶ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ ปัจจัยภายใน เช่น ภาวะจิตใจ ความสามารถปรับตัว และพฤติกรรมดูแลตนเอง ซึ่งมีผลต่อการรับรู้สุขภาพ และ ปัจจัยภายนอก เช่น การสนับสนุนจากครอบครัว เพื่อน อาจารย์ และสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ซึ่งส่งผลต่ออารมณ์และความสามารถในการเผชิญปัญหางานวิจัยก่อนหน้า^{5,7} สนับสนุนว่าปัจจัยทั้งสองกลุ่มมีบทบาทร่วมกันในการกำหนดระดับคุณภาพชีวิตและการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลในบริบทที่เต็มไปด้วยความท้าทายทางวิชาชีพและสังคม นอกจากนี้ยังพิจารณา ความต้องการการได้รับการดูแล 4 มิติ ได้แก่ การเรียนรู้ พฤติกรรม อารมณ์และจิตใจ และสิ่งแวดล้อม/สังคม ซึ่งส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อคุณภาพชีวิตและประสิทธิภาพการเรียนรู้¹

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นงานวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research Design) โดยใช้รูปแบบลำดับขั้นเชิงอธิบาย (Explanatory Sequential Design) เริ่มต้นด้วยการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ และตามด้วยข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อเสริมความเข้าใจเชิงลึก

1. การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการของนักศึกษาพยาบาลในด้านการเรียน พฤติกรรม อารมณ์ สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิต

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป้าหมายคือ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1-3 จากคณะพยาบาลศาสตร์ในจังหวัดนครราชสีมา

ขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยสุ่มเลือกคณะพยาบาลศาสตร์ในจังหวัดนครราชสีมา 4 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล และวิทยาลัยบรมราชชนนี นครราชสีมา โดยใช้วิธีจับฉลาก

แบบไม่แทนที่ (Simple Random Sampling without Replacement) ผลการสุ่มได้คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

จากนั้นทำการคัดเลือกนักศึกษาด้วยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเกณฑ์คัดเลือก ได้แก่

1. เป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1-3 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนปัจจุบัน

2. สมัครใจเข้าร่วมการวิจัย

3. ตอบแบบสอบถามครบถ้วน

ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับประชากรทั้งหมด (total population sampling) เนื่องจากมีจำนวนไม่มากและสามารถเข้าถึงได้ทั้งหมด รวมทั้งสิ้น 213 คน ซึ่งประกอบด้วยนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 67 คน ชั้นปีที่ 2 จำนวน 72 คน และชั้นปีที่ 3 จำนวน 74 คน

เกณฑ์คัดออก ได้แก่ นักศึกษาที่ไม่สมัครใจเข้าร่วมขาดเรียนในวันที่เก็บข้อมูล ตอบแบบสอบถามไม่ครบถ้วน หรือต้องการยุติการเข้าร่วมระหว่างวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการศึกษาวรรณกรรม แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อครอบคลุมปัญหาและความต้องการการได้รับการดูแลของนักศึกษาพยาบาล แบบสอบถามประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไป เช่น เพศ อายุ และชั้นปี 2) แบบสอบถามปัญหาและความต้องการการดูแล จำนวน 10 ข้อ ครอบคลุมด้านการเรียน (5 ข้อ), ด้านพฤติกรรม (2 ข้อ), อารมณ์และจิตใจ (2 ข้อ), และด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม (1 ข้อ), และ 3) แบบสอบถามคุณภาพชีวิต จำนวน 26 ข้อ ดัดแปลงจากแนวคิดขององค์การอนามัยโลกและทฤษฎีของ Pender ครอบคลุม 4 องค์ประกอบหลักคือ ด้านสุขภาพกาย (7 ข้อ), ด้านจิตใจ (6 ข้อ), ด้านสัมพันธภาพทางสังคม (3 ข้อ), ด้านสิ่งแวดล้อม (8 ข้อ) และหมวดคุณภาพชีวิตและสุขภาพโดยรวม 2 ข้อ แบบสอบถามส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 วัดโดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (1 = ไม่เห็นด้วย ถึง 5 = เห็นด้วยมากที่สุด) การแปลผลคะแนนเฉลี่ยใช้วิธีช่วงคะแนนเท่ากัน (Equal Interval Method) โดยแบ่งระดับตั้งแต่ 1.00-1.80 = น้อยที่สุด ถึง 4.21-5.00 = มากที่สุด

คุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามทั้งสองฉบับ ได้แก่ แบบสอบถามปัญหาและความต้องการการดูแล และแบบสอบถามคุณภาพชีวิต โดยอาศัย

การประเมินความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ประกอบด้วยคณบดี รองคณบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษา และผู้อำนวยการกองพัฒนานักศึกษา ซึ่งได้พิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหา ความชัดเจนของถ้อยคำ และความครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ภายหลังจากปรับแก้ตามข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักศึกษาพยาบาลจำนวน 30 คน (ซึ่งอยู่นอกกลุ่มตัวอย่างจริง) เพื่อทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability)

ผลการตรวจสอบพบว่า แบบสอบถามปัญหาและความต้องการการดูแลมีค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา (CVI) เท่ากับ 0.81 และมีค่าความเชื่อมั่น (Cronbach's Alpha) เท่ากับ 0.87 ส่วนแบบสอบถามคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาลมีค่า CVI เท่ากับ 0.88 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90 ซึ่งค่าทั้งหมดอยู่ในระดับดีถึงดีมาก แสดงให้เห็นว่าเครื่องมือทั้งสองฉบับมีความเหมาะสมและความน่าเชื่อถือเพียงพอสำหรับการนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลดำเนินการหลังได้รับการรับรองจริยธรรมการวิจัยจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ภายใต้เลขที่รับรอง HE-EDI-NRRU.118/2567

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากแบบสอบถาม 3 ส่วน ได้แก่ (1) ข้อมูลทั่วไป (2) ปัญหาและความต้องการการดูแล และ (3) คุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล ถูกวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม SPSS Statistics เวอร์ชัน 29.0.2 (2020) ใช้ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ เพื่ออธิบายลักษณะกลุ่มตัวอย่างและระดับตัวแปรหลัก จากนั้นตรวจสอบการแจกแจงปกติ ด้วย Shapiro-Wilk test และตรวจสอบความแปรปรวนเท่ากัน ด้วย Levene's Test

กรณีที่ข้อมูลเป็นไปตามสมมติฐาน ใช้ Independent Samples t-test สำหรับการเปรียบเทียบระหว่างเพศ และ One-way ANOVA หรือ Welch ANOVA สำหรับการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มอายุและระดับชั้นปี

กรณีที่ข้อมูลไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ใช้ Mann-Whitney U test สำหรับการเปรียบเทียบ 2 กลุ่มอิสระ และ Kruskal-Wallis H test สำหรับ 3 กลุ่มขึ้นไป

นอกจากนี้ ได้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนน

ความต้องการการดูแลกับคะแนนคุณภาพชีวิต โดยใช้ Spearman's Rank Correlation Coefficient เนื่องจากตัวแปรไม่เป็นการแจกแจงปกติ

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ การศึกษานี้ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อสำรวจปัญหา ความต้องการ และความคาดหวังของนักศึกษาพยาบาลในบริบทของการเรียนรู้ การใช้ชีวิต และการเตรียมความพร้อมสู่วิชาชีพ โดยใช้ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิดที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ เพื่อครอบคลุมด้านการเรียน พฤติกรรม อารมณ์จิตใจ สิ่งแวดล้อมทางสังคม และความคาดหวังต่อผลลัพธ์การเรียนรู้

เครื่องมือวิจัย

แบบสอบถามปลายเปิดประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่

1) **ข้อมูลทั่วไป** เพศ อายุ และชั้นปี 2) **คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการ** ครอบคลุม 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการเรียน ด้านพฤติกรรม ด้านอารมณ์และจิตใจ ด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม และด้านความคาดหวังในอนาคต

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ แบบสอบถามปลายเปิดได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้แก่ คณบดี รองคณบดี ฝ่ายพัฒนานักศึกษา และผู้อำนวยการกองพัฒนานักศึกษา โดยพิจารณาความชัดเจนของถ้อยคำ ความครอบคลุม และความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย จากนั้นได้นำไปทดลองใช้กับนักศึกษากลุ่มเล็ก (pilot group) เพื่อประเมินความเข้าใจและความเหมาะสมของคำถามก่อนการเก็บข้อมูลจริง

การเก็บข้อมูล ข้อมูลเชิงคุณภาพเก็บโดยใช้แบบสอบถามปลายเปิดให้นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1-3 จำนวน 213 คน ตอบด้วยตนเอง ภายใต้การรักษาความลับและความสมัครใจ ข้อมูลที่ได้จากผู้เข้าร่วมทั้งหมดถูกนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (content analysis) โดยการอ่านทวนหลายรอบ จัดกลุ่มความหมาย และสังเคราะห์เป็นประเด็นสำคัญเพื่อนำเสนอผลในเชิงคุณภาพอย่างเป็นระบบ

การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์ด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้ 1) อ่านข้อมูลซ้ำเพื่อทำความเข้าใจ 2) สร้างรหัสเริ่มต้น (initial coding) ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ 3) จัดกลุ่มรหัสย่อยเป็นหมวดหมู่ (categories) 4) สังเคราะห์เป็นธีม (themes) 5) นำเสนอผลการวิเคราะห์พร้อมข้อความตัวอย่าง (verbatim quotations) เพื่อสะท้อนบริบท การตรวจ

สอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลอิงตามแนวทางของ Lincoln & Guba (1985) ได้แก่ Credibility (ความน่าเชื่อถือ) Transferability (ความถ่ายทอดได้) Dependability (ความมั่นคงของข้อมูล) Confirmability (การตรวจสอบย้อนกลับได้) โดยใช้เทคนิคการตรวจสอบจากเพื่อนร่วมวิจัย (peer debriefing) และการยืนยันจากผู้ให้ข้อมูล (member checking) เพื่อเสริมความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูล⁸

การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ภายใต้เลขที่รับรอง HE-EDI-NRRU.118/2567 ผู้เข้าร่วมมีสิทธิ์ในการถอนตัวจากการวิจัยได้ตลอดเวลาโดยไม่เสียสิทธิหรือประโยชน์ใด ๆ

ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จำนวน 213 คน มีการกระจายตามเพศ อายุ และระดับชั้นปีอย่างเหมาะสม โดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง 198 คน (ร้อยละ 93.00) และเพศชาย 15 คน (ร้อยละ 7.00) อายุเฉลี่ย 19.66 ปี (SD = 1.43) อยู่ในช่วง 18-32 ปี สะท้อนถึงกลุ่มวัยต้นของการเรียนในระดับอุดมศึกษา จำนวนนักศึกษาแยกตามชั้นปี ได้แก่ ชั้นปีที่ 1 จำนวน 76 คน (ร้อยละ 35.70), ชั้นปีที่ 3 จำนวน 70 คน (ร้อยละ 32.90) และชั้นปีที่ 2 จำนวน 67 คน (ร้อยละ 31.50) ซึ่งแสดงถึงความหลากหลายเพียงพอสำหรับการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ และรองรับความน่าเชื่อถือในฐานะตัวแทนของประชากรเป้าหมาย

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 1 ระดับคุณภาพชีวิตและความต้องการการได้รับการดูแล จากการวิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง 213 คน พบว่า**คุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับมาก** ($\bar{X}$ = 3.47, SD = 0.45) เพศชาย ($\bar{X}$ = 3.54, SD = 0.29) เพศหญิง ($\bar{X}$ = 3.47, SD = 0.46) **ความต้องการการได้รับการดูแลโดยรวมอยู่ในระดับน้อย** ($\bar{X}$ = 2.51, SD = 0.31) ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การเรียน พฤติกรรม อารมณ์จิตใจ และสิ่งแวดล้อม **ด้านการเรียน (Academic Issues) ระดับน้อย** ($\bar{X}$ = 2.24, SD = 0.78) **เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทบทวนความรู้และเตรียมสอบ** ($\bar{X}$ = 2.50, SD = 0.90) **เนื้อหาที่ยากเกินไป** ($\bar{X}$ = 2.41, SD = 0.83) **เกรดเฉลี่ยต่ำกว่าคาด** ($\bar{X}$ = 2.35, SD = 0.88) **ด้านพฤติกรรม (Behavioral**

Issues) ระดับน้อย ($\bar{X}$ = 2.39, SD = 0.89) เมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่า การใช้จ่ายฟุ่มเฟือย (ระดับปานกลาง) ($\bar{X}$ = 2.81, SD = 0.97) การยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ($\bar{X}$ = 2.40, SD = 1.08) การคบเพื่อนต่างเพศ ($\bar{X}$ = 2.39, SD = 1.17) ด้านอารมณ์และจิตใจ (Emotional & Psychological Issues) ระดับน้อย ($\bar{X}$ = 2.14, SD = 0.94) เมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่า ความกังวลเรื่องผลการเรียน (ระดับปานกลาง) ($\bar{X}$ = 2.94, SD = 0.95) การจัดการความเครียด ($\bar{X}$ = 2.43, SD = 0.94) ความเครียดขณะฝึกปฏิบัติ ($\bar{X}$ = 2.27, SD = 0.92) และด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม (Environmental & Social Issues) ระดับน้อย ($\bar{X}$ = 2.22, SD = 1.03) เมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่า ค่าใช้จ่ายกิจกรรม/โครงการ (ระดับปานกลาง) ($\bar{X}$ = 2.77, SD = 1.07) ปัญหาที่พักอาศัย ($\bar{X}$ = 2.26, SD = 1.03) อาคาร/สถานที่เรียน ($\bar{X}$ = 2.21, SD = 1.02)

ผลการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ ผลจากคำตอบปลายเปิดสะท้อนประเด็นร่วมกับผลเชิงปริมาณ โดยพบว่า นักศึกษามีประสบการณ์เกี่ยวกับความเครียด วิตกกังวล อ่อนไหวทางอารมณ์ ความท้อแท้ และแรงกดดันจากครอบครัว รวมถึงความคาดหวังสูงด้านการเรียนและการสอบใบประกอบวิชาชีพ ข้อมูลเชิงคุณภาพเหล่านี้ชี้ถึงความจำเป็นในการพัฒนา ระบบสนับสนุนด้านจิตสังคม วิชาการ และสิ่งแวดล้อม อย่างเป็นระบบ เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาลอย่างยั่งยืน¹

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตและความต้องการการได้รับการดูแลของนักศึกษาที่มีความแตกต่างด้านเพศ อายุ และระดับชั้นปี

2.1 เพศ ผลการทดสอบด้วย t-test พบว่า คุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาลชายและหญิงไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t(211) = 0.552, p = .582; Cohen's d = 0.15$) ส่วนในด้านความต้องการการดูแล ผลการวิเคราะห์ด้วย Mann-Whitney U พบว่า แม้นักศึกษาหญิงจะมีอันดับเฉลี่ยสูงกว่าชาย (108.13 vs 92.03) แต่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($p = .326$)

2.2 อายุ ผลการเปรียบเทียบด้วย One-way ANOVA พบว่า คุณภาพชีวิตของนักศึกษาในช่วงอายุต่างกันไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F(2,210) = 1.726, p = .181; \eta^2 = .016$) ส่วนผลการวิเคราะห์ด้วย Kruskal-Wallis สำหรับความต้องการการดูแลก็ไม่พบความแตกต่างเช่นกัน ($\chi^2 = 2.464, df = 2, p = .292$) แม้วากลุ่มอายุ 21-25 ปีจะมีอันดับเฉลี่ยสูงที่สุด

2.3 ระดับชั้นปี ผลการวิเคราะห์ด้วย One-way ANOVA พบว่า ระดับชั้นปีมีผลต่อคุณภาพชีวิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F(2,210) = 7.690, p < .001; \eta^2 = .068$) โดยการวิเคราะห์รายคู่ (post-hoc) พบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าชั้นปีที่ 2 และ 3 อย่างมีนัยสำคัญ ส่วนผลการวิเคราะห์ด้วย Kruskal-Wallis สำหรับความต้องการการดูแลไม่พบความแตกต่างระหว่างชั้นปี ($\chi^2 = 2.197, df = 2, p = .333$)

ตารางการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตและความต้องการการดูแลตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	สถิติที่ใช้	คุณภาพชีวิต	ความต้องการการดูแล
เพศ (ชาย vs หญิง)	t-test Mann-Whitney U	$t(211) = 0.552, p = .582$ $d = 0.15$	Mean Rank: ชาย = 92.03, หญิง = 108.13 $p = .326$
อายุ ($\leq 20, 21-25, \geq 26$)	One-way ANOVA Kruskal-Wallis	$F(2,210) = 1.726, p = .181$ $\eta^2 = .016$	$\chi^2 = 2.464, df = 2, p = .292$
ชั้นปี (ปี 1, 2, 3)	One-way ANOVA Kruskal-Wallis	$F(2,210) = 7.690, p < .001$ $\eta^2 = .068$	$\chi^2 = 2.197, df = 2, p = .333$ post-hoc: ปี 1 > ปี 2,3

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการการได้รับการดูแลกับคุณภาพชีวิต

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการการได้รับการดูแล กับคุณภาพชีวิตโดยใช้ Spearman's Rank Correlation พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติ ($\rho = .032, p = .640$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าความต้องการการได้รับการดูแลในมิติต่าง ๆ ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาลในกลุ่มตัวอย่าง

วัตถุประสงค์ที่ 4 เพื่อวิเคราะห์ประสบการณ์และความต้องการการดูแลของนักศึกษาพยาบาล ผลการวิเคราะห์คำตอบปลายเปิดด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) พบ 5 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) ปัญหาด้านการเรียน เช่น เนื้อหาหนัก ตารางเรียนไม่แน่นอน และต้องการการติวเสริม 2) ความเครียด วิตกกังวล และแรงกดดันทางอารมณ์จากการเรียนและครอบครัว 3) ความยากลำบากในการปรับตัวด้านสังคม เช่น ความสัมพันธ์กับเพื่อนและการอยู่หอพัก 4) ความคาดหวังในอนาคต เช่น การสอบผ่านใบประกอบวิชาชีพ และ 5) ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและค่าใช้จ่ายที่เกินจากค่าเล่าเรียน เช่น ค่าวัคซีนและอุปกรณ์ ส่งเคราะห์ร่วมกับข้อมูลเชิงปริมาณพบว่า มิติด้านการเรียนและจิตใจเป็นประเด็นสำคัญที่ควรได้รับการดูแลเป็นลำดับต้น เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตของนักศึกษาอย่างเป็นระบบ

การอภิปรายผลการวิจัย

1. คุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาลอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาพยาบาลมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก ซึ่งหมายความว่านักศึกษามีการรับรู้และประเมินตนเองในด้านสุขภาพอย่างรอบด้าน ทั้งทางร่างกายที่แข็งแรงและสามารถดูแลสุขภาพได้อย่างเหมาะสม ทางจิตใจที่มีความมั่นคง อารมณ์แจ่มใส และสามารถจัดการกับความเครียดหรือปัญหาต่าง ๆ ได้ รวมถึงทางสังคมที่สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น อยู่ร่วมกับเพื่อน ครอบครัว และชุมชนได้อย่างกลมกลืน ส่งผลให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อการใช้ชีวิตและการเรียนรู้ในวิชาชีพพยาบาล สอดคล้องกับ Randall, Bernard และ Durah ที่ระบุว่าคุณภาพชีวิตที่ดีมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จทางวิชาการ สุขภาพจิตที่มั่นคง และพัฒนาการส่วนบุคคลอย่างมีนัยสำคัญ และยังพบว่า นักศึกษาพยาบาลในหลายประเทศมีคุณภาพชีวิตที่ดีในมิติกายภาพและความสัมพันธ์ทางสังคม แม้นักศึกษาชายมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าหญิงเล็กน้อย แต่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ¹⁰ ซึ่งแสดงถึงแนวโน้มเชิงบวกในทั้งสองกลุ่ม โดยอาจเกิดจากเครือข่ายสนับสนุนทางสังคม การรับรู้คุณค่าในตนเอง และแรงจูงใจในวิชาชีพ5 อย่างไรก็ตาม แม้ว่าโดยรวมคุณภาพชีวิตจะอยู่ในระดับดี แต่ยังมีปัจจัยเสี่ยงแฝง เช่น ความเครียด ความเหนื่อยล้า และผลกระทบจากสถานการณ์เฉพาะ เช่น COVID-19 ที่อาจลดแรงจูงใจและส่งผลต่อสุขภาพจิตของนักศึกษา^{9,10}

2. ความต้องการการได้รับการดูแลอยู่ในระดับน้อย แต่มีความต้องการเฉพาะด้านบางประการ โดยนักศึกษา

ส่วนใหญ่รับรู้ว่าคุณเองสามารถจัดการทั้งด้านการเรียนและการดำเนินชีวิตประจำวันได้โดยไม่ต้องพึ่งพาการดูแลเพิ่มเติมมากนัก อีกทั้งยังสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการปรับตัวต่อสถานการณ์ต่าง ๆ และการมีความยืดหยุ่นทางจิตใจ (psychological resilience) ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของนักศึกษาพยาบาล¹² และยังมีอีกหลายงานวิจัย ชี้ว่า บริการภายในมหาวิทยาลัย เช่น การให้คำปรึกษาและกิจกรรมนักศึกษาช่วยตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ⁵ อย่างไรก็ตามก็ยังมีอีกหลายงานวิจัยเตือนว่า ค่าเฉลี่ยอาจซ่อนความต้องการของบางกลุ่มที่ต้องการการดูแลใกล้ชิดในประเด็นเฉพาะ⁴

ด้านการเรียน นักศึกษาระบุถึงความท้าทายในการทบทวนเนื้อหา การเตรียมสอบ และการทำความเข้าใจกับวิชาที่มีความซับซ้อน ทำให้เห็นถึงความกดดันทางวิชาการที่นักศึกษาต้องเผชิญอยู่ โดยเฉพาะในหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ที่มีเนื้อหาหนักและต้องใช้ทั้งความรู้เชิงทฤษฎีและทักษะปฏิบัติ ความคาดหวังในการเรียนรู้ที่สูง รวมถึงระยะเวลาในการเตรียมตัวที่จำกัด ล้วนเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเครียดทางวิชาการ (academic stress) ได้ ตามข้อเสนอของนักวิจัยท่านหนึ่งกล่าวว่า¹³ การจัดการกิจกรรมเวิร์คช็อป ติวเสริม และคำปรึกษารายบุคคลจึงมีบทบาทสำคัญ^{14,15} ชี้ว่าความเครียดอาจซ่อนอยู่ในสถานการณ์จริง เช่น ห้องปฏิบัติการหรือคลินิก แม้ภาพรวมจะดูเหมือนสามารถปรับตัวได้ดี **ด้านพฤติกรรม** ปัญหาการใช้ยาเสพติด ความไม่มั่นใจในกลุ่มเพื่อน และความสัมพันธ์ระหว่างเพศ สะท้อนถึงความจำเป็นในการพัฒนาทักษะชีวิตช่วงเปลี่ยนผ่านสู่วัยผู้ใหญ่¹⁶ ควรมีการส่งเสริมวินัยทางการเงิน และการสร้างพื้นที่ปลอดภัยทางสังคม¹³ **ด้านอารมณ์และจิตใจ** กลุ่มชั้นปีสูงมีความเครียดจากการฝึกงาน ความวิตกกังวล และความเบื่อหน่าย ควรมีการฝึกทักษะการจัดการอารมณ์ สร้างกลุ่มสนับสนุน (peer support) และจัดบริการปรึกษา¹⁴ **ด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม** นักศึกษาที่มีภาระค่าใช้จ่ายสูงแสดงความกังวลเกี่ยวกับที่พัก การเรียน และสภาพแวดล้อม^{9,17,18} การจัดสวัสดิการและพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมเป็นสิ่งจำเป็น

3. เพศและอายุไม่มีผลต่อคุณภาพชีวิตหรือความต้องการการดูแล แต่ระดับชั้นปีมีผลต่อคุณภาพชีวิต

ผลการวิเคราะห์พบว่า เพศและอายุไม่มีอิทธิพลต่อระดับคุณภาพชีวิตและความต้องการการได้รับการดูแลของนักศึกษาพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แม้นักศึกษาชายมีคะแนนคุณภาพชีวิตสูงกว่าหญิงเล็กน้อย และนักศึกษาหญิงมี

ความต้องการการได้รับการดูแลสูงกว่าเพศชาย รวมถึงกลุ่มอายุ 21–25 ปีมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอื่น แต่ผลต่างที่พบไม่ถึงระดับนัยสำคัญ แสดงว่านักศึกษาพยาบาลทุกกลุ่มเพศและวัยต่างเผชิญสภาพการเรียนรู้และการใช้ชีวิตที่ใกล้เคียงกัน อีกทั้งยังมีทักษะการพึ่งพาตนเองและการปรับตัวที่คล้ายคลึงกัน จึงทำให้คุณภาพชีวิตและความต้องการการดูแลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญจากการทบทวนงานวิจัยที่ศึกษากลุ่มตัวอย่างจากหลากหลายประเทศ พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าชั้นปีที่ 2 และ 3 อย่างมีนัยสำคัญ อาจเนื่องจากภาระที่เพิ่มขึ้น เช่น การฝึกปฏิบัติ ความเครียดจากอนาคต และการเตรียมความพร้อมสู่วิชาชีพ^{8,1}

4. ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญระหว่างคุณภาพชีวิตกับความต้องการการดูแล ค่าความสัมพันธ์ (Spearman's rho) ใกล้ศูนย์ แสดงให้เห็นว่านักศึกษาที่มีคุณภาพชีวิตดีอาจยังมีความต้องการการสนับสนุน หรือในทางกลับกัน บางคนที่ไม่ร้องขอความช่วยเหลือ อาจเผชิญปัญหาโดยไม่แสดงออก ผลลัพธ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความซับซ้อนของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิต เช่น การสนับสนุนทางสังคม ความมั่นคงทางจิตใจ และความสามารถในการปรับตัว¹⁹

5. ข้อมูลเชิงคุณภาพชี้ให้เห็นถึงปัญหาเชิงบริบทที่ควรได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบ คำตอบปลายเปิดสนับสนุนผลเชิงปริมาณ โดยเฉพาะประเด็นความเครียด แรงกดดัน และภาระค่าใช้จ่าย แสดงให้เห็นว่า แม้นักศึกษาบางรายจะไม่ระบุความต้องการสูง แต่ก็ยังมีความเสี่ยงที่ควรได้รับการดูแลที่เหมาะสมแนวคิดระบบสนับสนุนแบบองค์รวม (system-based student support) ตามกรอบขององค์การอนามัยโลก ควรถูกนำมาปรับใช้เพื่อออกแบบการสนับสนุนด้านวิชาการ จิตสังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างบูรณาการ เสริมสร้างความมั่นคงทางอารมณ์ ความสามารถในการเผชิญปัญหา และคุณภาพชีวิตของนักศึกษาในระยะยาว

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย แม้คุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาลโดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่ยังคงพบความต้องการการดูแลในบางมิติ ได้แก่ ด้านการเรียนรู้ อารมณ์จิตใจ และสิ่งแวดล้อม จึงเสนอแนวทางดังนี้

1. ส่งเสริมการเรียนรู้แบบ Active Learning ผ่าน Case-Based, Simulation-Based และ Problem-Based Learning เพื่อพัฒนาทักษะวิชาชีพ¹² ปรับตารางเรียนให้ยืดหยุ่น พร้อมมีเวลาทบทวนบทเรียน เพื่อลดความเครียด¹⁴

2. การดูแลจิตสังคม จัดบริการให้คำปรึกษาด้านสุขภาพจิตภายในคณะ¹⁶ และสร้างเครือข่ายเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อเสริมพลังทางสังคมและลดความรู้สึกโดดเดี่ยว

3. สิ่งแวดล้อมและค่าใช้จ่าย บริหารทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ เช่น สนับสนุนทุนการเรียน และจัดกิจกรรมลดค่าใช้จ่าย พร้อมปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้²⁰

ข้อเสนอแนะในการทบทวนครั้งต่อไป เพื่อขยายองค์ความรู้และเสริมสร้างแนวทางการพัฒนานักศึกษาพยาบาลในมิติที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น มีข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยในอนาคต ดังนี้

1. ศึกษาปัจจัยเชิงลึกที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตและความสำเร็จทางการศึกษา ของนักศึกษาพยาบาล เช่น บทบาทของครอบครัว ระบบสนับสนุนทางสังคม วัฒนธรรม และค่านิยมทางวิชาชีพ

2. ศึกษาผลของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและแพลตฟอร์มออนไลน์ ต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ ความผูกพันต่อหลักสูตร และภาวะทางอารมณ์ของนักศึกษา โดยเฉพาะในบริบทของการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว

3. ศึกษาวิจัยเชิงประเมินผล (Impact Evaluation) หลังการปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน หรือการนำระบบสนับสนุนใหม่ ๆ มาใช้ เช่น การประเมินผลของระบบที่ปรึกษาทางจิตสังคม หรือโปรแกรมส่งเสริมสุขภาวะในระดับสถาบัน

References

1. Sarkoohi Z, Nematollahi M, Dehghan M, Mehdipour-Rabori R, Khoshnood Z, Parandeh-Afshar P, et al. Can internship programs affect nursing students' critical thinking disposition, caring behaviors, and professional commitment. BMC Nursing. 2024;23:8.
2. Chailap K, Lakampan S & Suwanroop N. Factors influencing media literacy in the 21st century among nursing students at Chulabhorn Royal Academy. Journal of The Royal Thai Army Nurses. 2022;23(1):380-9. (in Thai)

3. Waiyasurasin L, & Chansakul S. Study of quality of life among nursing students in private higher education institutions in Central Thailand. *Journal of The Royal Thai Army Nurses*. 2023;24(1):307–17.(in Thai)
4. Garcia-Rivas A, Martos-Cabrera MB, Membrive-Jimenez MJ, Aguayo-Estremera R, Suleiman-Martos N, Albendin-Garcia L, et al. Anxiety in nursing students during the COVID-19 pandemic: systematic review and meta-analysis. *Healthcare (Basel)*. 2024;12(16):1592.
5. Zhou L, Sukpasjaroen K, Wu Y, Wang L, Chankoson T, & Cai E. Predicting nursing students' psychological well-being: network analysis based on a model of thriving through relationships. *BioMed Central Medical Education*. 2022;22(1):1-11
6. Pender NJ. Health promotion in nursing practice. 6th ed. Pearson Education; 2011.
7. Randall KN, Bernard G, & Durah L. Association between employment status and quality of life for individuals with intellectual or developmental disability. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*. 2023; 36(2):270-80.
8. Cruz JP, Felicilda-Reynaldo RFD, Lam SC, Machuca Contreras FA, John Cecily HS, Papatnasiou IV, et al. Quality of life of nursing students from nine countries: A cross-sectional study. *Nurse Education Today*. 2018; 66:135-42.
9. Wubbeler M, Geis S, Teigelake B & Schoening S. Health-Related Quality of Life and Undergraduate Nursing Students: A Narrative Review. *The Open Nursing Journal*. 2021; 15(1):244-53.
10. Agritubella SM. Study Description of Student Nursing Barriers in Online Learning during the Covid-19 Pandemic. *International Journal of Advanced Health Science and Technology*. 2022;2(2):110-4.
11. Anusornteerakul S, Boonmala N, Harnklar S, Ounkaew A, & Wangtapan K. Stress, depression, self-esteem, and self-efficacy of nursing students in a higher education institution. *Journal of the Royal Thai Army Nurses*. 2024;25(1):338–45. (in Thai)
12. Naik Jinu K P. A Study to Assess the Impact of Lockdown on Learning Status of Nursing Students during COVID-19 Pandemic in Selected Nursing College. *International Journal of Science and Research (IJSR)*. 2023;12(5):1996-2000.
13. Bulfone G, Bressan V, Zerilli I, Vinci A, Mazzotta R, Ingravalle F, et al. Moral Distress and Its Determinants among Nursing Students in an Italian University: A Cross-Sectional Study. *Nursing Reports*. 2024;14(3):2140-52.
14. Dogham RS, Ali HFM, Ghaly AS, Elcokany NM, Seweid MM & El-Ashry AM. Deciphering the influence: academic stress and its role in shaping learning approaches among nursing students: a cross-sectional study. *BioMed Central nursing journal*. 2024;23(1):1-11
15. Abdelmonaem YMM, Osman MA & Karim N. Mental health stigma and internship nursing students' attitudes toward seeking professional psychological help: a cross-sectional study. *BioMed Central nursing journal*. 2024;23(1):1-12
16. Salminen-Tuomaala MH, Leppakangas E & Perala S. Towards more authentic simulation-based learning – Nursing students' experiences. *Clinical Nursing Studies*. 2020;8(4).18-25

17. Yesilyurt S, & Kendirkiran G. Nursing students' self-esteem levels and attitudes toward the nursing profession. *International Nursing Review*. 2025;72(1):1-10
18. Nawaz H, Gulzada M, Islam M, Bibi A, Khaliq F, Khan MA, et al. Assessing Contentment with Life among Nursing Students at Private Nursing Institute Karachi, Pakistan. *Pakistan Journal of Health Sciences*. 2024:21-5.
19. Achari KV. A study on prevalence of depression, anxiety and stress in student populations during the COVID-19. *International Journal of Current Research and Review*. 2021;13(11): 188-93.
20. Tantalanutkul S, & Wongsawat P. Factors Associated with Stress among Nursing Students at Boromrajonani Colleges of Nursing in Thailand Northern Region under the Jurisdiction of Ministry of Public Health. *Trends in Sciences*. 2022;19(13).1-10